

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: <u>IV / 908 - 4 / 2023</u>		
Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda		
		JÚL 05.
Beadás módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
		<i>clm</i>

**Magyarország Alkotmánybírósága,
Budapest**

Eredetileg benyújtva a Kecskeméti Törvényszék útján, hivatkozási száma **P.20.355/2021.** Újabb beadása közvetlenül az igen tisztelt Alkotmánybírósághoz, hivatkozási száma **IV/908-3/2023.**

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) és 27. § (1) bekezdése alapján
indítványozó – köszönettel
fogadva IV/908-3/2023. ügyszámú, 2023. V. 26.-án kelt hiánypótlási felhívást – az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: *Abtl.*) 26. §-ának (1) bekezdése és 27. §-ának (1) bekezdése alapján kérem az igen tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy semmisítse meg a Kecskeméti Törvényszéknek mint elsőfokú bíróságnak 2021. szept. 14.-én kelt 5.P.20.355/2021/27. számú ítéletét, a Szegedi Ítéletábrának mint másodfokú bíróságnak 2022. márc. 2.-án kelt Pf.II.20.444/2021/9. számú ítéletét, valamint a Kúria 2023. jan. 17.-én kelt Gfv.III.30.316/2022/8. számú felülvizsgálati ítéletét, s ennek keretében, az *Abtl.* 37. §-ának (1) bekezdése és 41. §-ának (1) bekezdése alapján állapítsa meg a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat és 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat alaptörvény-ellenességét és mindkettőt semmisítse meg. Indítványozó indítványozási jogosultságát az *Abtl.* 26. §-ának (1) bekezdése és 27. §-ának (1) bekezdése, továbbá 37. §-ának (1) bekezdése adja meg.

A kérelem indokolása

Az indokolás tartalomjegyzéke

- 1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei.....2**
 - a) A pertörténet.....2
 - b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése.....2
 - c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje.....2
 - d) Indítványozó érintettségének bemutatása.....2
- 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása.....3**
 - a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése.....3
 - b) A támadott jogegységi határozatokban és perbírósági ítéletekben történt alapjogi sérelem lényege [*Abtl.* 52. § (1b) b) pontja].....3
 - c) A megsemmisítendő két polgári jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének indokolása.....5
 - α) A két jogegységi határozat alaptörvény-ellenes voltának kimutatása.....5
 - β) A két jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének kihatása az egyedi bírói döntés érdemére.....13
 - d) A megsemmisítendő egyedi bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása.....19
 - α) Az egyedi döntések alaptörvény-ellenességének részletes indokai.....19
 - β) Az egyedi döntések alaptörvény-ellenes indokainak kihatása az egyedi bírói döntés érdemére.....24
- 3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek.....25**

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet

Indítványozó lakás vásárlására felvett kölcsönének kiváltására és vásárolt lakásának felújítására egyidejűleg két olyan fogyasztói kölcsönszerződést kötött, amelyben a kikötött húszéves törlesztési futamidőben a kölcsönnyújtó a kölcsöntartozást és a fizetendő törlesztőrészeket devizában tartotta nyilván, mégis a kölcsönadós forintban volt köteles azt visszafizetni mégpedig olyképpen, hogy minden egyes havonta fizetendő forint-törlesztőrészlet összegét a kikötött devizáról az adott törlesztőrészlet esedékességekor jegyzett, aktuális kereskedelmi banki árfolyamon átszámítva kellett meghatározni. E kikötés következtében a kölcsönszerződések a havonta fizetendő törlesztőrészek összegét csak a devizában határozták meg (JDG-400027637 sz. kölcsönszerződés 6. pontjának első mondata: 74 svájci frank, JDA-40027635 sz. kölcsönszerződés 6. pontjának első mondata: 84 svájci frank). A kikötés pénzbeli következményeként a törlesztőrészek összege és maga a kölcsöntőke is a többszörösére emelkedett. Indítványozó ezért 2015. novemberében keresetet indított – egyebek mellett – a szerződések ezen kikötéseinek érvénytelensége miatt, mivel azok, az 1996. évi CXII. tv. 213. § (1) bekezdésének e) pontja ellenére nem tartalmazták a havonta fizetendő törlesztőrészlet forintösszegét.

A kereset ezen részét a Kecskeméti Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 5.P.20.355/2021/27. számú ítéletével elutasította, a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Pf.II.20.444/2021/9. számú ítéletével ezt az ítéleti rendelkezést helybenhagyta, s a jogerős ítéletet – indítványozó felülvizsgálati kérelmét elutasítva – a Kúria Gfv.III.30.316/2022/8. sz. hatályában fenntartotta.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó a rendes polgári peres eljárásban rendelkezésére álló valamennyi jogorvoslati lehetőséggel élt, azokat kimerítette, de jogsérelme nem nyert orvoslást. Mivel indítványozó alkotmányjogi panaszát a felülvizsgálati ítélet birtokában nyújtja be, ezért kijelentheti, hogy az ügyben nincsen folyamatban felülvizsgálati eljárás. Egyúttal arról is nyilatkozik, hogy az ügyben perújítást sem kezdeményezett, ezért ilyen eljárás sincsen folyamatban.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Indítványozó a felülvizsgálati ítéletet 2023. február 22. napján vette át, mert azon a napon töltötte le jogi képviselője azt az elektronikus perkapujáról, s mert a második e-mail értesítést követő 5. munkanap 2023. február 23. napján telt volna le.

d) Indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó a peres eljárás mindhárom szakaszában (elsőfokú eljárás, fellebbezési üzgyzakasz és felülvizsgálati perorvoslat) kezdettől fogva mindvégig felperesként járt el, ennél fogva a peres eljárásnak elejétől végéig közvetlen érdekeltje volt. Az igen tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ilyen ügyféli minőség önmagában igazolja az indítványhoz megkívánt érdekeltiséget.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

α) Az indítvánnyal támadott két jogegységi határozat (6/2013. PJE, 1/2016. PJE) megsértette a rá is mint bírói döntésre vonatkozó, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében szereplő tisztességes eljárás alapjogi szabályát, benne a bírói döntés indokolásának ellentmondásmentességére vonatkozó követelményét, továbbá megsértette az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdését is.

β) Az indítvánnyal támadott három perbírósági ítélet ugyancsak megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében szereplő tisztességes eljárás alapjogi szabályát, benne „*kellő alapossággal indokolt bírói határozat*” iránti alapjogi szabályt, valamint ennek részeként a bírói döntés indokolásának ellentmondásmentességére vonatkozó követelményét. Ezen felül az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdésébe ütköző indokot alkalmazó perbírósági határozat ezen indoka miatt sem felelhetett meg az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésének részét képező, „*kellő alapossággal indokolt bírói határozat*”-hoz fűződő alapjogi követelménynek.

b) A támadott jogegységi határozatokban és perbírósági ítéletekben történt alapjogi sérelem lényege [Abtl. 52. § (1b) b) pontja]

Panaszos az alkotmányjogi panaszeljárását az Alaptörvényben a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes bírói eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme miatt indítja meg. Kezdeményezett alkotmányjogi panaszeljárása szempontjából ezen alapjog megsértésének lényegét az alábbiakban foglalja össze.

A tisztességes eljáráshoz fűződő alapjognak része a bírói döntés indokolással való ellátásához fűződő jog. Ezt állapította meg a 7/2013. (III. 1.) AB. határozat [29] pontja. Mivel e [29] pont az indokoláshoz fűződő jogot az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) az Emberi Jogok Európai Egyezményét (EJE) értelmező ítélkező gyakorlata nyomán vette alapul, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdéséből fakadó jogok tartalmát és követelményszintjét a 7/2013. (III. 1.) AB. határozat [30] pontja e nemzetközi bírósági gyakorlat értelmező eredményeihez viszonyítva rögzítette: „*az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.*”

Maga a 7/2013. (III. 1.) AB. határozat [32] pontja általánosságban úgy vonta meg az indoklással kapcsolatos általános követelményszintet:

„[32] ... kizárólag a kellő alapossággal indokolt bírói határozatból tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket.”, kiemelés indítványozótól.

Ezen általános követelményszinten belül a tisztességes eljáráshoz, benne a kellő alapossággal indokolt határozathoz fűződő joga sérelmének lényegét – a 7/2013. (III. 1.) AB. határozat [30] pontjára figyelemmel – indítványozó az EJEB ítélezési gyakorlatából meríti. Az EJEB Hirvisaari kontra Finnország ügyben 49684/99. ügyszám alatt meghozott ítéletének 33. pontja megállapította: *„a bírói ítélet szemmel láthatóan ellentmondásos indokolása nem teljesíti a tisztességes eljárás követelményeinek egyikét.”*¹

Ennek a követelménynek nem tesznek eleget egyrészt a támadott bírói döntéseknek az ügy érdemére vonatkozó indokolásai, másrészt ezt a követelményt sértik – ezen érdembeli indokolások alapjául vett – két polgári jogegységi határozat indokolásai sem. Hangsúlyozza indítványozó, hogy az állított ellentmondásosság nem a polgári jogi dogmatikai tételekkel szembeni indokolást jelenti, hanem – ahogyan ezt az idézett 49684/99. EJEB ítélet idézett 33. pontja is kiemeli, – a *szemmel láthatóan ellentmondásos indokolást* igényli. Ez a követelmény biztosítja, hogy indítványozó **nem** kéri a támadott bírói döntések eljárásaiban felmerült *„bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésnek, illetve a bírói eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatát”* {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés Indokolás [4] pontja}.² Ennek következtében indítványozó nem kéri *„a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és előadott érvek bírói értékelésének vizsgálatát”* sem {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés Indokolás [5] pontja}.³

Az igen tisztelt Alkotmánybíróság nem értelmezhetné úgy a támadott perbírósági ítéleteket, hogy azok nem vették át a szintén támadott két polgári jogegységi határozat teljes egészét, mert figyelmen kívül hagyhatták a 6/2013. PJE Indokolás III. 2. alpont második bekezdése első és második mondatát⁴, s így a perbírósági ítéletek nem váltak volna ellentmondásossá. Az ilyen alkotmánybírósági álláspont ugyanis kifejezetten szembe kerülne az Alaptörvény 25. cikke (3) bekezdésének tételes tilalmával, ami szerint a bíróságok kötelesek alkalmazni a Kúria által

¹ „the Court considers that the prima facie contradictory reasoning by the Pension Board ... failed to fulfil one of the requirements of a fair trial.”

² A határozat pontos szövege: *„a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel.”*

³ A határozat pontos szövege: *„Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló, pontosan körülírt alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére rendelkezik jogkörrel. A bírósági eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása, az annak alapjául szolgáló bizonyítékok értékelése és mérlegelése elsődlegesen a rendes bíróság feladata.”*

⁴ „Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. A szerződéskötést követően bekövetkezett változásokat (így például az árfolyamnak az adósokra rendkívül kedvezőtlen változását) az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni.” a Kúria honlapján 2023. VII. 3.-án található dokumentum szövege.

hozott jogegységi határozatokat, tehát maga az Alkotmánybíróság döntése lenne alaptörvény-ellenes.

Az említett 6/2013. polgári jogegységi határozat mind egésze tárgyának megjelölésében („a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdések tárgyában”, fejrészének szövege), mind az Indokolása III. pontjának első – be nem fejezett mondata⁵, továbbá III. 2. alpontjának első mondata egyértelművé teszi, hogy megállapításai minden devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkoznak.

Ennélfogva Indokolása III. 2. alpontjának második bekezdésében szereplő első és második mondata: „Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. A szerződéskötést követően bekövetkezett változásokat (így például az árfolyamnak az adósokra rendkívül kedvezőtlen változását) az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni.” **vonatkozik minden, devizában nyilvántartott, fogyasztói kölcsönszerződésre.** Következőleg ez utóbbi két mondatát is köteles volt követni a három eljárt perbíróság. Ha tehát az igen tisztelt Alkotmánybíróság a fentiekben feltételezett azon esetleges álláspontra jutna, hogy az ügyben eljárt perbíróságok figyelmen kívül hagyhatták ítéleteikben a 6/2013. PJE Indokolás III. 2. második bekezdésében szereplő, fent idézett első két mondatát, akkor **maga az igen tisztelt Alkotmánybíróság jelen ügyben hozandó határozata** (vagy az az informális, meg nem jelenő döntése, hogy a jelen panaszeljárás megszűnt) **szembe kerülne az Alaptörvény 25. cikke (3) bekezdésének követelményével, vagyis maga az igen tisztelt Alkotmánybíróság határozata, illetőleg álláspontja lenne alaptörvény-ellenes!**

c) A megsemmisítendő két polgári jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének indokolása

α) A két jogegységi határozat alaptörvény-ellenes voltának kimutatása

Az állított alapjog sérelmének lényegét már az indítvány **2. b)** pontjában kifejtette. Ennek alapul vételével most itt **2. c) α)** pontjában részletezi jogi indokolását indítványozó abban a kérdésben, hogy a támadott jogegységi határozatok miért is alaptörvény-ellenesek.

A jogegységi határozat – a bíróságokra nézve általánosan kötelező erejéből fakadó, normatív jellege ellenére is – bírói döntés, ahogyan ezt a 19/2017. (VII. 18.) AB határozat [27] pontja megállapítja. Ennélfogva megfelelően alkalmazandók rá a bírói döntés meghozatalára vonatkozó azon alkotmányos követelmények, amelyek összeegyeztethetőek a jogegységi határozatnak az egyedi döntéstől eltérő sajátosságaival.

⁵ A Kúria honlapján: <https://kuria-birosag.hu/hu/joghat/62013-szamu-pje-hatarozat> címen 2023. VII. 3. napján található szöveg a következő: „A jogegységi tanács álláspontja az indítványban meghatározott elvi kérdésekkel kapcsolatban - részben eltérő sorrendben - a következő ”.

Így a jogegységi határozatra is irányadó a tisztességes eljárásnak a bírói döntés indoklására vonatkozó tisztességességi követelményei közül az a követelmény, hogy a bírói döntés indoklása ne legyen ellentmondásos. Annál is inkább vonatkoztatható rá ez a követelmény, hiszen a jogegységi határozat is értelmezi a jogszabályt, ráadásul nem csupán egy adott, egyedi ügyre nézve, hanem minden olyan esetre, amely a jogegységi határozat normatív tartalma alá sorolódik. Ezen előre fel sem mérhető mennyiségi többlet (hiszen ez a normativitás sajátossága) következtében a jogegységi határozatra fokozottan érvényesülnie kell az egyedi bírói döntéssel szemben támasztott ellentmondásmentesség követelményének, hiszen ellentmondásos volta meg nem határozható számú ügyben okoz majd alaptörvény-ellenességet.

Az önellentmondó indokot tartalmazó jogegységi határozat mint bírósági döntés szintén alá van vetve a tisztességes bírói eljárás Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott alapjogi szabályának, az annak is részét képező, a bírói döntés indoklásával szemben támasztott ellentmondás-mentesség igényének. Ugyanis az Emberi Jogok Európai Bírósága **Hirvisaari kontra Finnország ügyben 49684/99. ügyszám alatt meghozott ítéletének 33. pontja** megállapította: a bírói ítélet szemmel láthatóan ellentmondásos indoklása nem teljesíti a tisztességes eljárás követelményeinek egyikét.⁶

Márpedig az igen tisztelt Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatának [30] pontjában megállapította:

„[30] Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy »[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.« [ABH 2011, 291, 321.; legutóbb megerősítve: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat; ABK 2012, 228, 233.]”.

Az ellentmondás-mentességnek érvényesülnie kell az azonos ügytárgyú, és az azonos jogszabályi rendelkezést értelmező, két polgári jogegységi határozat egymáshoz viszonyított indokaira nézve is. Hiszen az semmiképpen sem felelhet meg az ellentmondás-mentesség igényének, ha a valamennyi deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésre kötelezően vonatkozó jogegységi határozatok indokai egymással *prima facie* ellentétes jogértelmezést fejtenek ki ugyanazon jogszabályi rendelkezés alkalmazására nézve. Aligha igényel ezen állítás további igazolást; fölös óvatosságból indítványozó mégis megemlíti, hogy az ugyanazon tárgyra, egyazon ügyfajta egészére vonatkozóan ugyanazon jogszabályi rendelkezésről két jogegységi

⁶ „the Court considers that the *prima facie* contradictory reasoning by the Pension Board ... failed to fulfil one of the requirements of a fair trial.”

határozatban kihirdetett és minden kétséget kizáróan, tehát nem csupán indítványozó igénytelen álláspontja szerint, **ellentétes** értelmezés bizonyosan nem szolgálhatja a jogegységi határozat mint jogintézmény alaptörvényi rendeltetését és célját: a bírósági jogalkalmazás jogegységének megteremtését [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése].

Indítványozó – az állított ellentét igazolására – először idézni kívánja mindkét jogegységi határozatból azt az értelmezést, amely szembe áll a 6/2013. PJE másik irányú megállapításával, amely álláspontot egyébként a 6/2013. PJE Indokolásának III. 2. pont második bekezdésében szereplő első két mondata tartalmazza. Azonban először tehát a két PJE egyik irányultságot megfogalmazó két megállapítását idézi:

„A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás (szerződéskötéskor nem is szükségszerűen ismert) pénznemből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirótt tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti.”, 6/2013. PJE III. 1. pontja,

„A törlesztő részletek összege akkor tekinthető kiszámíthatónak, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában (pl. a törlesztést megelőző második munkanapon), ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható”, 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja.

A két jogegységi határozat fenti megállapításában először is teljesen egyértelmű, hogy maga a Kúria két jogegységi tanácsa (előbbi esetben a Polgári Kollégium teljes ülése) határozott úgy, hogy a Hptl. 213. § (1) bekezdésének e) pontjában a törlesztőrészletek összegének meghatározásának követelménye **nem** pusztán a kirovó pénznemben, hanem a lerovó pénznemben való összegszerű meghatározásra is vonatkozik.

Ugyanis egyfelől az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontjának idézett szövege rögzíti: *„A törlesztő részletek összege akkor tekinthető kiszámíthatónak, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában (pl. a törlesztést megelőző második munkanapon), ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható”,* amely megállapítás és követelmény tartalmából következően egyértelműen a lerovó pénznemben való meghatározottságra vonatkozik, hiszen ez az összeg függ a naponta változó devizaárfolyam arányszámától, amivel a törlesztőrészlet devizában meghatározott összegét meg kell szorozni ahhoz, hogy a lerovó pénznemben is meghatározhatóvá váljon a törlesztőrészlet összege.

Másfelől a két PJE nem azt állapította meg, hogy ezen törvényi meghatározottság követelménye azzal teljesül, ha pusztán a kirovó pénznemben határozza meg a szerződés a törlesztőrészletek összegét.

Ehelyett mindkét értelmezési megállapítás úgy foglal állást, hogy a törvényi feltétel teljesüléséhez, azaz a semmisség jogkövetkezményének elkerüléséhez az szükséges, hogy

mindkét pénznemben való összecszerű meghatározás megtörténjen. Csak a lerovó pénznemben való meghatározottsághoz elegendőnek tartják, ha az a szerződés megkötése után, a szerződési futamidő későbbi időpontjában, de még az adott, egyedi törlesztőrészlet esedékességekor válik meghatározottá, vagy – legalábbis – kiszámíthatóvá. Vagyis, a *Hptl.* 213. § (1) bekezdése e) pontjának teljesüléséhez, tehát az itt meghatározott semmisségi (érvénytelenségi) szankció elkerüléséhez mindkét határozat megkívánja, hogy a lerovó pénznemben történő meghatározottság is érvényesüljön, csak ennek időpontja – álláspontjuk szerint – a szerződés megkötése után, később is bekövetkezhet.

Teljesen egyértelmű az is, hogy a két jogegységi határozat idézett okfejtései a *Hptl.* 213. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti szerződési semmisségi jogkövetkezmény (egy fajta érvénytelenségi szankció: „*Semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza ...*”) elhárítását kívánják szolgálni, hiszen a 6/2013. PJE III. 1. alpontja utolsó bekezdésének első mondata erre szövegszerűen utal is:

„A kirovó és a lerovó pénznem lényegéből következik, hogy téves az az álláspont, amely szerint a törlesztés pontos összege nem határozható meg a szerződéskötés időpontjában.”.

A 6/2013. PJE III. 1. pontjának és az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja idézett álláspontja azonban szöges ellentétben áll a már jelzett **6/2013. PJE III. 2. pontjának – az ellentétes irányultságot kifejező – második bekezdésének első két mondatával:**

„Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. A szerződéskötést követően bekövetkezett változásokat (így például az árfolyamnak az adósokra rendkívül kedvezőtlen változását) az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni.”.

Az állított ellentmondás minden kétséget kizáróan fennáll, s az nem pusztán indítványozó álláspontja szerint észlelhető, mert hiszen az ellentmondás a két különböző álláspont legszorosabban vett **nyelvtani értelméből** is megállapítható, – mégpedig magából az idézett szövegek pusztá elolvasásából, *prima facie*, minden bizonyítási eljárás nélkül egyértelműen kitűnik. Márpedig, ami írva van, azt indítványozó kéri írottnak elfogadni, s nem csupán indítványozó egyéni állításaként kezelni. Éppen ezért az ellentét fennállta nem lehet kétséges, nem lenne tagadható.

Hiszen – tisztességes módon – nem lehet kétségbe vonni, hogy a támadott **6/2013. PJE III. 1. pontja és 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja a szerződés megkötése UTÁN keletkezett körülményre** alapítva foglalt úgy állást, hogy a szerződés tartalmazza a *Hptl.* 213. § (1) bekezdésének e) pontjában megkövetelt, fizetendő törlesztőrészletek összegének meghatározását, ha **a szerződés megkötése UTÁN, de még az egyes törlesztőrészletek esedékessége előtt** bekövetkezett alperesi árfolyamjegyzés arányszámának ismertté válása folytán (s beleértő, *implicit* módon ezen arányszámnak a devizában kikötött törlesztőrészlet-

összeggel való beszorzásának lehetőségére) legalábbis kiszámítható a törlesztőrészlet lerovó pénznembeli összege. Következően, már csak tisztességtelen módon lehetne megtagadni indítványnak a fenti, kimutatott szövegrészekkel alátámasztott, indokát.

A 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdésének idézett első és második mondata szintén vonatkozik minden, ún. devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésre, hiszen, újólág hangsúlyozva, a 6/2013. PJE egész tartalmát – kétségbevonhatatlanul – vonatkoztatja minden, ún. deviza alapú, fogyasztói kölcsönszerződésre. A 6/2013. PJE bevezető szövegének tárgymegjelölése pedig szintén ezt mutatja („a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdések tárgyában”). Ezen felül az Indokolás jelzett III. 2. pontja is kizárólag az ún. deviza alapú kölcsönszerződésekkel foglalkozik, III. 2. pontjának első mondata is elemzése tárgyaként az ilyen szerződésre utal („2. A jogegységi határozat egyedi szerződések, szerződési rendelkezések érvényességének vizsgálatára nem alkalmas, hanem csak annak elemzésére, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés 1. pontban ismertetett konstrukciója polgári jogi szempontból érvényes-e.”). Az Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első mondata is kétséget kizáróan minden devizában *denomimált* fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkoztatja, hiszen kategorikusan kijelenti: „Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni.”.

Tehát kétség nem férhet hozzá, hogy a mondat minden, devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkoztatni kívánta megállapítását. Ezt az értelmezést megerősíti, hogy a 6/2013. PJE egész szövege **egyáltalában nem tartalmaz semmilyen megszorítást** ebben a tekintetben.

További bizonyosságot nyújt az is, hogy a későbbi keltezésű, 1/2016. PJE sem tett semmilyen megszorítást a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdése első és második mondata vonatkozásában. Ennélfogva **egészen bizonyos**, hogy a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdését mindkét jogegységi határozat **vonatkoztatja** minden deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésre.

Indítványozó fel kívánja hívni az igen tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy a jogegységi határozati megállapítások ellentmondásainak feloldására nem lenne alkalmazható a *lex specialis derogat legi generali*, vagy a *lex posterior derogat legi prior* elve, mert ezek jogelvek kizárólag jogszabályok ellentmondásainak feloldására vonatkoznak. Ahogyan azonban maga az igen tisztelt Alkotmánybíróság éppen a jogegységi határozat kapcsán két ízben is megállapította (19/2017. (VII. 18.) AB határozat [26], [27]; 1/2020. (I. 2.) AB határozat [35]–[37]), hogy ez a jogintézmény, tehát a Kúria jogegységi határozata **bírói döntés**, azaz nem jogszabály. S ezt a megállapítását hangsúlyosan az Alaptörvény hatalommegosztási szabályának függvényében fejezte ki, ami e megkülönböztetés meghatározó voltát kiemeli, hiszen a hatalom-megosztás elve egyebek mellett a jogalkotói és jogalkalmazói hatalom és

annak gyakorlói közötti, következőleg azok tevékenységének eredménye (jogszabály — bírói döntés) közötti megkülönböztetést szolgálják.

Más oldalról, a jogalkotás minden egyes jogszabálya politikai termék, mert politikusok döntésétől függ, ezért általában a jogszabálytól nem várható el feltétlenül a jogi szakszerűségnek és egyértelműségnek az a szintje, mint ami a politikai befolyásolástól mentesen működő, sőt a politikai tevékenységtől eltiltott⁷ bírák által elfogadott, kötelező bírósági iránymutatástól elvárt.

Valamint, ebben a vonatkozásban is érvényesül a jogot átható hierarchikus rangsor rendje: a bíróságok ítéletei és kötelező iránymutatásai vannak alárendelve a törvénynek és nem megfordítva. Továbbá, amikor bizonyos kedvezmény érvényesül az alkotmányjogi normakontroll-eljárásban az ellentmondásmentesség és egyértelműség igénye alól a jogszabályok hatályosulása érdekében, ugyanez nem vehető igénybe a bírói ítéletek, még kevésbé a kötelező bírósági iránymutatások esetében. Maga a magyarázat tartalma ugyanis nem hagyhat kétséget, ellentmondást, hiszen azért magyarázat, mivel az értelmezendő jogszabály esetleges kétségeit feloldandó születik meg. Tehát a magyarázat ellentmondásossága *per definitionem*, fogalmilag ellentétes lenne magával a jogmagyarázat intézményével.

A bírósági jogértelmezések, miként a bírói ítéletek, nem hagyhatnak fenn önellentmondást: az utóbb hozott iránymutatással ellentétes, korábbi iránymutatást vagy vissza kell vonni, vagy az észlelt ellentmondást az utóbb keletkező iránymutatás alkalmával, kifejezett magyarázattal fel kell oldani. Nem tartalmaz azonban sem az 1/2016. PJE pl. olyan megszorítást, vagy visszavonást, hogy a korábban kifejtett megállapítás, a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdése első és második mondata a devizaárfolyam-kockázati kikötést tartalmazó kölcsönszerződésekre mégse lenne alkalmazható. Amiképpen tárgymegjelöléséből következően⁸ a 6/2013. PJE egésze – benne a III. 2. pontjának második bekezdése – **minden ún. devizában denominált fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozik, azonképpen az 1/2016. PJE idézett IV. 2. b) alpontja, de az 1/2016. PJE összes megállapítása is minden, ún. devizában denominált fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozik, mert sem a korábbi, sem az utóbbi iránymutatás nem korlátozza a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdését olyképpen, hogy ez nem vonatkozna az ún. deviza árfolyamkockázati kikötést tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződésre. Éppen ellenkezőleg, a 6/2013. PJE kizárólag az ilyen, deviza árfolyamkockázati kikötést hordozó szerződésekkel foglalkozik, következőleg minden megállapítását minden ilyen fajta szerződésre vonatkoztatja.** Ennek folytán e kifejezett ellentmondást mindjárt magának a 6/2013. PJE-nek kifejezett magyarázatával kellett volna feloldania, vagy legalább az utóbb keletkezett 1/2016.

⁷ A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 39. §-ának (1) bekezdése.

⁸ „... a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdések tárgyában a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében meghozta a következő jogegységi határozatot: ...” 6/2013. PJE bevezető része.

PJE-nek kellett volna e feloldást megtennie. **Ezzel együtt is hangsúlyozandó, hogy egyetlenegy, deviza árfolyamkockázati kikötést tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződésre sem lenne együttesen vonatkoztatható a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontjának fentebb idézett két mondata, és III. 2. pontja második bekezdésének első két mondata, mert szöges ellentétben állnak egymással.**

Tehát még, további értelmezéssel sem lenne megállapítható, hogy hol van az az elválasztóvonal, amellyel a deviza árfolyamkockázati kikötést tartalmazó szerződések között meg lehetne határozni, hogy ezek között melyekre lenne vonatkoztatható az előbbi, és melyekre az utóbbi, mindkét esetben kötelező, jogértelmező megállapítás. Márpedig a 6/2013. PJE teljes szövegében sem lehet olyan kitételt találni, hogy az iránymutatás az Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első és második mondatát *egyáltalában nem vonatkoztatta* volna egyetlenegy ilyen szerződésre sem. Hiszen egyébként a 6/2013. PJE miért hozta fel iránymutatásként az Indokolás III. 2. pont második bekezdését anélkül, hogy kifejezetten megállapította volna, ez a jogértelmezési dogmatikai tétel nem vonatkozik egyetlenegy, deviza árfolyamkockázati kikötést tartalmazó kölcsönszerződésre sem.

Az sem lenne lehetséges, hogy akár egyedi bírói döntés úgy értelmezné a 6/2013. PJE Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első két mondatát, hogy az nem vonatkozna a devizában *denominált* fogyasztói kölcsönszerződésre. Az ilyen értelmezés ugyanis szembe kerülne a jogértelmező bírósági fórumok hierarchikus rendjével, nevezetesen azzal, hogy az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdés következtében akár kúriai egyedi ítélet sem korlátozhatja a jogegységi határozat tartalmát. Alkotmánybírósági határozat pedig azért nem tehetne ilyen megszorítást, mert ezzel átvenné a Kúriának jogegységi határozat meghozatalára vonatkozó, Alaptörvényben rögzített, kizárólagos hatáskörét.

Hozzáteszi indítványozó, amennyiben az 1/2016. PJE IV. 2. pontjának első mondatát „A... deviza alapú kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtaknak, ha ...” valamint az ezt követő a) és b) pont szövegét egybevetve az igen tisztelt Alkotmánybíróság úgy értelmezné, hogy az tartalmilag, *implicit*, hallgatólagos módon azt kívánta volna kifejezésre juttatni, hogy valójában a Hptl. 213. § (1) bekezdésének e) pontja nem vonatkozna az ún. devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésekre, akkor ez egyrészt a polgári jogi szabály polgári jogi értelmezésének Alkotmánybíróság által történő átvételét jelentené, ráadásul egyúttal az ilyen értelmezés **kifejezett ellentmondásba kerülne az idézett mondat első tagmondatával**: „A... deviza alapú kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtaknak, ha ...”, amelyik kifejezetten azt tartalmazza, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozik a Hptl. 213. §-a (1) bekezdésének e) pontja. Ha mégis ez a kizáró értelmezés állna meg, ez okból az 1/2016. PJE maga is önellentmondó indokolást tartalmazna, megsértve ezzel az Alaptörvény XXVIII.

cikkének (1) bekezdése szerinti alapjogi követelményét, amely alapjogsérelmet indítványozó ezennel érvényesíti is.

Úgy látja azonban indítványozó, hogy valójában mindkét jogegységi határozat csupán szem elől tévesztette a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdését, mert a *Hptl.* 213. §-a (1) bekezdésének e) pontját mindkét jogegységi határozat kifejezetten is vonatkoztatja a devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésekre; ahogyan pl. az 1/2016. PJE IV. 2. idézett bevezető mondata ezt *expressis verbis*, szó szerint kifejezésre is juttatja.

Utalni kíván indítványozó arra is, hogy a két polgári jogegységi határozatban szereplő megállapítások eminensen a polgári anyagi jog értelmezéseit tartalmazzák, amely jogértelmezési hatáskört az igen tisztelt Alkotmánybíróság sohasem kívánta átvenni, hiszen ezáltal elvonná a jogszabályok jogági értelmezésének rendes bíróságokat megillető hatáskörét, a Kúriának a jogegység biztosítására kapott alkotmányos felhatalmazását [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése]. Ennélfogva alkotmányosan nem képzelhető el, hogy a polgári anyagi jog valamely kúriai értelmezését az igen tisztelt Alkotmánybíróság maga módosíthatná. Ezen felül külön kiemelandő, hogy valamely jogegységi határozat – miként minden bírói döntés – vagy megfelel a tisztességes bírói eljárás követelményének, vagy nem.⁹ Ha pedig nem, akkor annak tartalmi, tételes kijavítása nem a tisztelt Alkotmánybíróság, hanem a Kúria Alaptörvény biztosította hatáskörébe tartozik.

Egyáltalában nem teszi alkotmányjogi panasza alapjául, ezért a következők vizsgálhatóságának kizárt volta sem lehetne az indítvány elutasítási indoka, tehát pusztán csak megjegyzi indítványozó, hogy fenti indokaival szemben az igen tisztelt Alkotmánybíróság panaszindítványt elbíráló határozatában sem foghatna helyt az 1/2016. PJE idézett megállapításában szereplő, az 1959. évi IV. tv. 231. §-ára vonatkozó értelmezés sem. A PJE által hivatkozott szabály ugyanis a polgári törvénykönyv kötelmi általános rész általános jellegű, mert minden szerződésre vonatkozó, tehát ún. *generális* szabálya, amely ráadásul diszpozitív szabály, s amely mint általános hatályú szabály nem előzheti meg alkalmazásában a *Hptl.* 213. § (1) bekezdésének e) pontját, amelyik viszont rendszertani értelmezésben az 1959. évi IV. tv. kötelmi különös részének, a bank- és hitelviszonyokról szóló XLIV. fejezetnek a körébe tartozik, tehát ún. *lex specialis*, speciális szabály, s amely megfogalmazásából következően egyúttal kógens, kötelező jellegű.

Hiszen a törvényértelmezések egyik általános, vagyis egyik jogágra sem korlátozódó, tehát az igen tisztelt Alkotmánybíróság által is értelmezhető klasszikus jogelve szerint: *lex specialis derogat legi generali*, azaz a különös szabály megelőzi alkalmazásában az általános jellegű szabályt, s nem megfordítva, ahogyan ezt az 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. b) alpontja értelmezi.

⁹ 21/2016. (XI. 30.) AB határozat [37] 2., 14/2004. (V. 7.) AB határozat III. B.

β) A két jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének kihatása az egyedi bírói döntés érdemére.

Mindez annak bemutatását jelenti, hogy a bíróság a döntésében vagy az eljárásában a támadott jogegységi határozatot alkalmazta, és hogy ez a bírói döntést érdemben befolyásolta.

A felülvizsgálati ítéletnek a [36] és [37] pontja a 6/2013. PJE, míg [38] pontja az 1/2016. PJE alkalmazását igazolja. A másodfokú ítélet [105] pontja igazolja az 1/2026. PJE alkalmazását, valamint azt is, hogy ezt az iránymutatást alkalmazta az elsőfokú ítélet is.

A felülvizsgálati ítélet [36] pontjának alábbi szövege egyértelművé teszi — és nem pusztán indítványozó álláspontja szerint, hanem mert írva van¹⁰ —, hogy a hitelintézetekről 1990. után elsőként rendelkező, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hptl.) 213. §-a (1) bekezdésének e) pontjára alapított indítványozói kereseti kérelmet azon indok alapján utasították el a bíróságok, illetőleg az elutasító ítéleteket hatályában azért tartotta fenn a felülvizsgálati ítélet, mert az ítéletek álláspontja szerint a szerződés megfelelt Hptl. 213. § (1) bekezdése e) pontjának, úgy, ahogyan ezt a szabályt a **6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontja** értelmezi. Ezen túl a felülvizsgálati ítélet [38] pontjának utolsó mondata kimondta, hogy a felülvizsgálati ítélet indoka ebben a körben az is, hogy a szerződés megfelelt a Hptl. 213. §-a (1) bekezdése e) pontjának úgy, ahogyan ezt az **1/2016. PJE Indokolás IV. 2. pontja** értelmezte.

Mivel a polgári jogi szabályt és a két jogegységi iránymutatást, valamint ennek a perben hozott első- és másodfokú ítélet által történt alkalmazását ekképpen értelmezte a felülvizsgálati ítélet, ezért indítványozó azt feltételezi, hogy ezen polgári jogi értelmezéshez – legalábbis eddigi gyakorlata szerint – a mélyen tisztelt Alkotmánybíróság alkalmazkodik.

Milyen közrehatásának kell lennie a panaszolt bírói döntésre nézve akár a támadott bírói eljárás állított tisztességtelenségének (alaptörvény-ellenessége, a XXVIII. cikkébe ütközése), akár a bírói eljárásban alkalmazott jogszabály, s jelen esetben a Kúria jogegységi határozatának állított alaptörvény-ellenességének? Mindkét kérdésre a választ az *Abt.* 29. §-a adja meg:

„a bírói döntést érdemben befolyásoló”

jellegűnek kell lennie mindkettőnek, mert hiszen éppen ez a közös előfeltétele minden alkotmányjogi panasz befogadásának e szabály szerint, vagyis hogy az állított alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta. Tehát ha a panaszolt eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmaznak is, de ennek alkalmazása az adott ügyben nem hatott ki érdemben a bírói döntésre, az nem nyújt elegendő jogcímet az eljárásban született bírói döntés megsemmisítésére.

¹⁰ IV/2246-7/2021. végzés 5. oldal utolsó mondata és köv. oldal.

Nem látszik ennyire egyértelműnek az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás esete. A bírói eljárás tisztességtelensége esetében aligha szükséges külön igazolni, hogy ez kihatott-e a bírói döntés érdemére. Miért látszik ez kétségesnek? Azért, mert egy bírói eljárás vagy tisztességes, vagy tisztességtelen,¹¹ s ha tisztességtelen, akkor már az eljárás, — benne az ügy érdemében hozott bírói döntés — eleve nem tartható fenn. Vagyis ebben az esetben a tisztességtelenség fennálltának elbírálása során kerül vizsgálatra az a körülmény, hogy a panaszolt bírói eljárásban tapasztalt, tisztességtelenségnek állított szabálytalanság kihatott-e az egész eljárás tisztességtelenségére, benne a bírói döntés érdemére. Ha ugyanis nem hatott ki, akkor bár sokféle jogorvoslati lehetőség merülhet fel, de magának a bírói döntésnek a megsemmisítése fölösleges, hiszen azt nem érintette az eljárásban bekövetkezett, állított tisztességtelenséget okozó szabálytalanság. (Minden tisztességtelenség valamilyen eljárási szabály megsértésével jár, vagy az alkalmazott eljárási szabály sérti az alkotmányosságot.) Úgy látszik tehát, az eljárás tisztességtelensége megállapításának előfeltétele, hogy az állított tisztességtelenség kihasson az ügydöntő határozata érdemére.

Miképpen értelmezhető az ügydöntő bírói határozat érdemére kiható alaptörvény-sértés?

Minden ügydöntő bírói határozatnak van rendelkező része és indokolása – a bevezető részen, a határozati forma megjelölésén és a keltezésen, aláíráson túlmenően. Akkor lesz alaptörvény-sértő a bírói döntés, s az általa alkalmazott panaszolt jogszabály, illetőleg kötelező bírói iránymutatás alkalmazása, ha az állított alaptörvény-sértő jogszabály alkalmazása, vagy kötelező bírói iránymutatás követése a rendelkező rész tartalmára hatott ki. Vagyis, ha igazolt is az alkalmazott jogszabály, kötelező bírói iránymutatás alaptörvény-sértő jellege, de sem a jogszabály, sem a kötelező bírói iránymutatás alkalmazása nem hatott ki a támadott bírói döntés rendelkező részének érdemi részére (másképpen a per főtárgyára), akkor – az alkotmányjogi panasz eljárásban – nem lesz megállapítható sem a bírói döntés, sem a jogszabály, illetőleg a kötelező bírói iránymutatás alaptörvény-sértő volta, mert hiszen ez különbözteti meg az alkotmányjogi panaszt az absztrakt normakontrolltól.

Felmerülhet, az a kérdés, hogy a bírói döntés rendelkező részének is van érdemi része, s egyéb rendelkezése is, pl. a perköltség megállapítása. Tehát az ügy és a bírói döntés érdeme szempontjából különbség észlelhető az ítéletnek a per ún. főtárgya s egyéb eldöntendő kérdése között. Érezhető, hogy a bírói döntés érdemi, a per főtárgyára vonatkozó részére kell kihatnia az alaptörvény-sértésnek, különben az *Abtl.* 29. §-a által az alaptörvény-ellenességhez megkívt, „a bírói döntést érdemben befolyásoló” jellege kitételének nem lenne következetes az alkalmazása. Ellenkező esetben ugyanis az ügy érdemére, tehát a rendelkező résznek az ügy érdemére vonatkozó rendelkezésére ki nem ható, állított alaptörvény-ellenesség alkotmányjogi

¹¹ 21/2016. (XI. 30.) AB határozat [37] 2.

jogkövetkezménye mégis a bírói döntés egészére kihatna, ez nyilvánvalóan ellentétben állna a megkívánt érdembeli befolyásoló jelleg szabályának tartalmával.

A panaszos perében a két panaszolt jogegységi határozat alkalmazása miképpen hatott ki a meghozott és itt támadott bírói ítéletek rendelkező részének érdemi rendelkezéseire?

Nem kétséges, hogy a perbeli szerződés érvénytelenségét a *Hptl.* 213. § (1) bekezdése e) pontjára alapított keresetének elutasítása a panaszolt bírói döntés érdemi rendelkezése, hiszen a per főtárgyában benyújtott egyik kereseti kérelmet érinti lényegbe vágó módon.

Fentebb tételesen ki lett mutatva, hogy a Kúria felülvizsgálati ítélete a saját álláspontját a jogerős ítélettel kapcsolatban, azzal egyezőnek tekintve

„Megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak is megfelelően foglaltak állást a törlesztőrészletek meghatározottságáról a perbeli szerződésekben, amellyel a Kúria egyetértett: a vizsgált szerződéses tartalom mindenben megfelel a 6/2013. PJE határozat indokolása III/1. pontján túl az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában kifejtett szempontoknak is. Az első- és a másodfokú ítélet helytálló indokainak megismétlése nélkül a Kúria a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban.” {Kúria felülvizsgálati ítéletének [36] pontja}.

A panaszolt kúriai ítélet [38] pontja külön is idézi – bár nem szó szerint – az 1/2016. PJE IV. 2. b) pontját, amely utóbbi így szól:

*„A törlesztő részletek összege akkor tekinthető **kiszámíthatónak**, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában (pl. a törlesztést megelőző második munkanapon), ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható. Nem érvényességi kelléke ugyanakkor a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztő részletek összegét akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben, mint ahogy az sem, hogy rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Az irányadó átszámítási időpont ugyanis - a felek eltérő rendelkezése hiányában - ipso iure a törlesztés(ek) napjában rögzül a Ptk. 231. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel.”*

A panaszolt kúriai ítélet [38] pontjának utolsó két mondata így hivatkozza az 1/2016. PJE IV. 2. b) pontjának fenti első és második mondatát:

*„[38] ... Nem érvényességi kelléke a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztőrészletek összegét akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben, mint ahogy az sem, hogy dátum szerűen rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. **Kiszámíthatónak** minősül a törlesztőrészletek összege, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában pontosan meghatározható (1/2016. PJE határozat indokolás IV/2. pont).”*

Jól látható, hogy a kúriai ítélet szinte szó szerint idézi a JPE IV. 2. pont b) alpontjának első és második mondatát, csak éppen fordított sorrendben. Kétség sem férhet hozzá, hogy maga a

panaszolt kúriai ítélet honnan származtatja e megállapításait, hiszen zárójelben szerepelteti a forrását, vagyis az „1/2016. PJE határozat indokolás IV/2. pont”-ját.

Nem tekinthető bizonyítéknak sem a panaszolt kúriai ítélet, sem a két polgári jogegységi határozat, tehát minden alapot nélkülözne ezen indítványbeli indokkal szemben az olyan álláspont, ami szerint: *„az Alkotmánybíróság ... a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. A bíróságok eljárásában eldöntendő jogértelmezési, illetve ténykérdések felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {3309/2012. (IX. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.”¹²*

Előre bocsátja panaszos, **nem** az idézetben szereplő két AB végzés álláspontját vitatja, hanem azt, hogy panaszos indítványával szemben e két AB végzés indoka fel lenne hozható. Azon egyszerű ok miatt van ez így, mert sem a kúriai ítélet, sem a benne hivatkozott két polgári jogegységi határozat **NEM** minősül a jelen eljárásban bizonyítéknak, következőleg a bennük szereplő megállapítás sem lehet bizonyítási eljárás tárgya. Ezen felül a perbírósági határozatok idézett megállapításai sem bizonyítékra, bizonyítás eredményének mérlegelésére, hanem kizárólag jogkérdésre vonatkoznak.

Ha ugyanis bármely panaszolt kúriai vagy alsóbírósági ítélet az alkotmánybírósági panaszeljáráásban bizonyítéknak minősülne, akkor a bennük lévő megállapítások alaptörvényt sértő volta miatt sohasem lenne indítható alkotmányjogi panasz eljárás, mert az a bizonyíték felülmérlegelésére irányulna. Márpedig az ilyen értelmezés kiüresítené az alkotmányjogi panasz eljárás intézményét.

Ugyanez áll a panaszolt két polgári jogegységi határozattal, s a belőlük idézett megállapításokkal kapcsolatban [6/2013. PJE III. 1., 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja]. A kötelező bírósági iránymutatás a jogszabály rendelkezéseinek kötelező értelmezését jelenti, tehát ily módon – legalábbis a rendes bírósági eljárásokban, valamint az Alkotmánybíróság előtti eljárásokban, a rendes bírósági jogkör tiszteletben tartása folytán, a jogszabályhoz szorosan kapcsolt szövegnek, jogkérdésben elfoglalt álláspontnak tekintendő. A jogi eljárásokban a vonatkozó jogszabályi rendelkezés tartalma, illetőleg, hogy az miként értendő, nem minősül ténynek, ténykérdésnek, a rájuk történő hivatkozás és indokolás nem minősül tényekre hivatkozásnak és ténykérdésben tett indítványnak, hanem kizárólag jogkérdésnek, jogi indokolásnak. Egyedül a nemzetközi magánjogi vitákban hivatkozott kollíziós nemzeti jogszabályi rendelkezésre hivatkozás minősülhet ténykérdésben kinyilvánított hivatkozásnak és

¹² Főtitkári levél 2. oldal harmadik bekezdésének második és harmadik mondata.

véleménynek, de hazai jogvitában a hazai jogszabály rendelkezésére tett hivatkozás, s annak kötelező bírói jogértelmezésére kiadott iránymutatására tett hivatkozás **semmiképpen sem** minősülhet **ténykérdésnek, ténykérdésre tett indítványnak, továbbá a jogszabály és benne a kötelező bírói iránymutatás tartalma kizárólag jogkérdésnek, a rájuk vonatkozó indítvány jogkérdésben tett indítvány, s az indítvány elbírálása is kizárólag jogkérdés elbírálását indítványozza.**

Hozzáteszi panaszos, indítványa **nem** azt kéri, hogy az igen tisztelt Alkotmánybíróság bírálja felül a rendes bíróságok jogkérdés eldöntését kinyilvánító határozatát, tehát hogy pl. panaszos ügyére vonatkozott-e a két jogegységi határozat hivatkozott több megállapítása, mert ez a polgári jogi jogvita eldöntésére tartozik, a rendes bíróságok monopóliumának részét képezi.

Panaszos indítványa ebben a vonatkozásban kizárólag azt kéri, az igen tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a panaszolt kúriai ítélet – és ennek álláspontja szerint a két alsóbírói ítélet is – két polgári jogegységi határozat indokolását vette érdemi indokolása alapjául, tehát az érvénytelenségi kereset elutasításának alapjául,

(s ezeket a támadott ítéleti indokolások és a bennük hivatkozott polgári jogegységi határozatok indoklásainak alapul vett megállapításainak idézésével alátámasztása még mindig nem felülbíráható ténykérdésbe tartozó álláspontot igazol, hiszen, hogy mi szerepel a támadott ítéletben az nem bizonyítás kérdése, mert akkor minden fellebbezési eljárásban is külön bizonyítási eljárás tárgyát képezné, hogy mi van a fellebbezett ítéletben), amely polgári jogegységi határozati megállapítások, tehát a 6/2013. PJE III. 1. idézett mondata, továbbá az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpont idézett két mondata *szemmel látható* ellentmondásban állnak az indítványban szintén hivatkozott 6/2013. PJE Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első és második mondatával, megsértve ezzel a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogot (*EJEB Hirvisaari kontra Finnország ügyben 49684/99. ügyszám alatt meghozott ítéletének 33. pontja*).

Azért szemmel látható az ellentmondás, mert utóbbi (6/2013. PJE Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első és második mondata) a *Hptl.* 213. § (1) e) pontjában megkívánt feltétel teljesítésével, s azt itt szabott semmisségi szankció elkerülésével kapcsolatban kizárólag a szerződés megkötése *előtti* körülmények figyelembe vételét engedi, s kifejezetten tiltja a szerződés megkötése utáni körülmények honorálását.

Ezzel szemben előbbieket [6/2013. PJE III. 1. idézett mondata, továbbá az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpont idézett két mondata] kifejezetten a szerződés megkötése *után* felmerülő körülmények alapul vételét is megkövetelik – szintén a megjelölt jogszabályhelyben szereplő semmisségi szankció alkalmazásának elkerülése végett.

S mivel a támadott kúriai ítélet indokolása szerint valamennyi támadott rendes bírói határozat a keresetet elutasító rendelkezésük indokolásának alapjává tették e két hivatkozott polgári jogegységi határozat megjelölt megállapításait [6/2013. PJE III. 1. idézett mondata, továbbá az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpont idézett két mondata], ezért nem csupán a támadott kúriai ítélet indokolásának [36], sőt [37] és [38] pontjának megállapításai váltak ellentmondóvá, hanem valamennyi támadott bírói döntés. A Kúria perbeli megállapítása olyan jogkérdésben tett álláspont kifejtése, amit ugyancsak tiszteletben tart az igen tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata. Azáltal pedig, hogy a bírói döntés alapjául vették a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pont idézett megállapítását, továbbá az 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. b) alpont idézett két mondata megállapítását, amelyek viszont *szemmel látható* nyelvtani, formál logikai ellentmondásban állnak a 6/2013. PJE Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első és második mondatával, ennek következtében maguk a támadott bírói ítéletek is ellentmondásosakká váltak. Nem lehet ugyanis ellentmondásmentes az a rendes bírósági ítélet, amelyik érdemi döntése alapjául olyan vonatkozó kötelező bírósági iránymutatást vesz figyelembe, amely kötelező bírósági iránymutatás maga is ellentmondásos. Az ellentmondásos iránymutatási megállapítások átvételével elkerülhetetlenül maguk az egyedi bírói döntések indokolásai is ellentmondásosakká váltak.

Megjegyzí indítványozó, nem foghatna helyt az olyan indokolás, amely pusztán annyiból állna, hogy az ellentmondás csupán indítványozó álláspontja szerint fenn, mert az igen tisztelt Alkotmánybíróságnak mint minden más bíróságnak, a saját érveit kell kifejtenie abban a tekintetben, hogy az indítványozó által állított ellentmondás miért nem létezik. Ellenkező álláspont szerint elégséges indokolás lenne, ha a bíróságok pusztán annyit rögzítenének az elutasító döntés indokaként, hogy az indítvány nem volt alapos, vagy a bíróság megítélése szerint nem volt elégséges, nem volt „kellően alátámasztott indokolása”, stb. Az ilyen formális, sommás megítélésből ugyanis nem derülhet ki, hogy az igen tisztelt Alkotmánybíróság szerint miért nem volt alapos, kellően alátámasztott stb. az indítvány.

Hozzáteszi indítványozó, az állított ellentmondás észlelése nem jelentheti a rendes bírósági jogkör elvonását, mert hiszen nem polgári jogi dogmatikai elvek szerinti ellentmondást állít az indítvány, hanem pusztán nyelvtani, formál logikai, tehát *szemmel látható* ellentmondásra alapítja a bírói döntés ellentmondásosságát, amelynek felmerülése azonban a tisztességes bírói eljárásban hozandó „kellő alapossággal indokolt bírói határozat”-hoz fűződő alapjogot sérti. Tehát indítványozó maga is kizárólag ezt állítja, a 7/2013. (III. 1.) AB határozatának [30] pontjára, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága Hirvisaari kontra Finnország ügyben 49684/99. ügyszám alatt meghozott ítéletének 33. pontjára alapozva.

Megjegyzí panaszos, álláspontja szerint akkor lenne állítható, hogy indítványa polgári jogi dogmatika alapján vitatja a támadott jogegységi határozatok és perében hozott egyedi bírói döntések alkotmányosságát, ha indítványában olyan álláspontot nyilvánítana, amelyben el

kívánná dönteni, hogy a devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségének elbírálásakor melyik jogértelmezés a helyes, amelyik szerint kizárólag a szerződés megkötése előtti körülmények vehetők alapul (6/2013. PJE Indokolás III. 2. pont második bekezdésének első két mondata), vagy amelyik szerint figyelembe veendők a szerződés megkötése utáni körülmények is [6/2013. PJE Indokolás III. 1. pont, 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. b) alpont].

Mivel azonban indítványozó nem ebben a polgári jogi dogmatikai kérdésben kéri az igen tisztelt Alkotmánybíróság döntését, hanem csupán abban, hogy egyazon tárgyra nézve egyszerre két ellentétes nézet nem szerepelhet sem ugyanabban, sem két külön jogegységi határozatban. Ugyanis indítványozónak ez az állítása általában minden bírói döntéssel, így a kötelező bírói iránymutatásról szóló bírói döntéssel szembeni alkotmányos kíváncsiságot – az ellentmondás mentességet – kívánja kifejezni, amelynek elbírálása az igen tisztelt Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik a már megjelölt jogszabályhelyek és figyelembe veendő emberi jogi gyakorlat szerint. Sőt, az általános jellegű, előre meg nem határozható számú esetre vonatkoztatott, minden rendes bíróságra kötelező tartalmú jogegységi határozattal szemben fokozottabban áll az ellentmondásosság tilalma, éppen mert nem egyetlen, hanem számtalan ügyre van kihatása.

d) A megsemmisítendő egyedi bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

α) Az egyedi döntések alaptörvény-ellenes voltának kimutatása

A felülvizsgálati ítélet [37] pontjának utolsó két mondata utalt arra, hogy milyen indokból – mégpedig a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontjára figyelemmel – tartotta helyesnek a *Hptl.* 213. § (1) bekezdésének e) pontjára alapított kereseti kérelem elutasítását annak ellenére, hogy a szerződés szövege a szerződéskötéskor nem határozta meg a havonta fizetendő törlesztőrészlet összegét:

„A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből ugyanakkor szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás (szerződéskötéskor nem is szükségszerűen ismert) pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirótt tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti (6/2013. PJE határozat indokolás III/1. pont).”

Megerősíti a támadott jogegységi határozatok alapulvételét a felülvizsgálati ítélet [38] pontjának utolsó két mondata, amely szerint:

„Nem érvényességi kelléke a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztőrészletek összegét akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben, mint ahogy az sem, hogy dátum szerűen rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Kiszámíthatónak minősül a törlesztőrészletek

összege, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában pontosan meghatározható (1/2016. PJE határozat indokolás IV/2. pont)."

Vagyis teljében egyértelműen megállapítható, mert nem pusztán indítványozó álláspontja szerint van így, hiszen magának a felülvizsgálati ítélet két-két idézett mondatában kétséget kizáróan szerepel, hogy a felülvizsgálati ítélet azért hivatkozik a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontjára, és az 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. pontjára, mert ezek álláspontja szerint, ugyan a devizakikötés folytán csak a szerződés megkötése után lehet megállapítani mind a teljes kölcsöntartozás, mind a fizetendő törlesztőrészletek összegét; mégis mindez — a felülvizsgálati ítélet és a két jogegységi határozat álláspontja szerint — nem okozhatja a Hptl. 213. § (1) bekezdése e) pontja szerinti semmisséget.

A felülvizsgálati ítélet álláspontja szerint a két jogegységi határozat ezen megállapítása tehát nem azt jelenti álláspontjuk szerint, hogy a Hptl. 213. § (1) bekezdésének e) pontja ne lenne irányadó a perbeli, deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésre [hiszen a kúriai ítélet által alkalmazott 1/2016. PJE szerint is vonatkozik e szerződésre a Hptl. 213. §-a (1) bekezdése: „2. A III/2. pont szerinti deviza alapú kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hptl. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtaknak, ha ...”, 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. első mondata]. Mégpedig azért felel meg e törvényi követelménynek, mert a lerovó – sőt akár a kirovó – pénznemben való meghatározottság követelménye akkor is teljesül, ha ennek összege a szerződés megkötése után, a törlesztőrészlet esedékessége előtt válik meghatározottá, vagy kiszámíthatóvá.

A felülvizsgálati ítélet idézett szövegével azonosan indokol a Szegedi Ítéltáblának mint másodfokú bíróságnak a 2022. márc. 2.-án kelt Pf.II.20.444/2021/9. számú ítélete is annak [105] pontjában:

„Egyetért az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy a kölcsönszerződések érvénytelisége nem állapítható meg a Hptl. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközés miatt sem. ... Nem érvényességi kelléke a szerződésnek, hogy tételesen tartalmazza a törlesztő részletek összegét akár a kirovó, akár a lerovó devizanemben, mint ahogy azt sem, hogy dátumszerűen rögzítse az irányadó átszámítási időpontot. Kiszámíthatónak minősül a törlesztő részletek összege, ha az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában pontosan meghatározó (1/2016. PJE jogegységi határozat IV.2. pont)”.

Indítványozó nem idézi az elsőfokú ítélet indokolását, hiszen a másodfokú ítélet fenti indoka egyértelművé teszi, hogy a Szegedi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hasonló álláspontjával egyetértve fejtette ki idézett álláspontját; tehát ezen álláspont amúgy sem lehetne jelen eljárásban vita tárgya.

A támadott kúriai felülvizsgálati ítélet fent idézett [37] és [38] pontjából, valamint a másodfokú ítélet [105] pontjából vett idézet beazonosítására indítványozó idézi mindkét jogegységi

határozatból azt az értelmezést, amelyet az ügyében hozott három ítélet, ha nem is szó szerinti pontos idézésével, de kétséget kizáróan elutasítási indoka forrásaként vett alapul:

„A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás (szerződéskötéskor nem is szükségszerűen ismert) pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirott tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti.”, 6/2013. PJE III. 1. pontja,

„A törlesztő részletek összege akkor tekinthető kiszámíthatónak, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában (pl. a törlesztést megelőző második munkanapon), ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható”, 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja.

Amint az indítvány indokolásának 2. c) β) pontjában már kimutatta, itt is igazolható, hogy e két iránymutatási értelmezést vette alapul mind a felülvizsgálati, mind a másodfokú ítélet.

Az alapul vett iránymutatási értelmezések, ahogyan ezt már az indítvány az indokolásának 2. c) α) pontjában már szintén kimutatta, szöges ellentétben áll a 6/2013. PJE III. 2. pontjának második bekezdésével:

„Az érvénytelenségi ok fennálltát mindig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. A szerződéskötést követően bekövetkezett változásokat (így például az árfolyamnak az adósokra rendkívül kedvezőtlen változását) az érvénytelenségi okok vizsgálata során nem lehet figyelembe venni.”.

A két jogegységi határozat egymással, és részint önmagával ellentmondásba került indoka azt okozza, hogy ennek következtében a két jogegységi határozatra alapított perbeli ítéletek indokolásai is elkerülhetetlenül önellentmondásosakká váltak. Egy részben önellentmondó és az egyedi ügyre kétségbevonhatatlanul vonatkozó iránymutatási megállapítás (6/2013. PJE III. 1. pontja), illetőleg e korábbi iránymutatással ellentétes, szintén kötelező és vonatkozó későbbi iránymutatás [1/2016. PJE IV. 2. b) alpontja] egyidejű alapulvétele szükségképpen magukat az ezeket az iránymutatásokat forrásként alkalmazó perbeli ítéletek indokolását is önellentmondóvá tették.

Hiszen azáltal, hogy a perbeli ítéletek magukévá tették a 6/2013. PJE III. 1. pontjának és az 1/2016. PJE IV. 2. b) alpontjának indítványban fentebb idézett két-két megállapítását, ezzel a perbeli ítéletek vonatkoztatták a perben elbírált keresetre a 6/2013. PJE III. 2. pontja második bekezdésének első és második mondatát is, függetlenül attól, hogy ez utóbbit nem idézték. A polgári jogegységi határozat kötelező jellege [Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése] ugyanis nem teszi lehetővé, hogy a vonatkozó (mert hiszen vonatkoztatott) és kötelező jellegű iránymutatás egyes és kétségtelenül vonatkozó megállapításai között a perbíró válogathasson, és azok vonatkozó értelmezéseiből csak azt alkalmazza, amelyiket maga helyesnek tart.

Indítványozó álláspontját az támasztja alá, hogy sem a 6/2013. PJE, sem az 1/2016. PJE nem alkalmazott olyan megszorítást, hogy fenti három megállapítása nem vonatkoznának valamennyi devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönre, vagy azoknak csak egy részére lenne alkalmazható.

Az egyedi bírói döntés alaptörvény-sértő voltának indokolása kapcsán is szükséges emlékeztetni arra, hogy a jogegységi határozat mint kötelező jogi iránymutatás nem szenvedhet kétértelműségben, vagy nem szorulhat további kiegészítő magyarázatra (po. az idézett megállapításokból „következne”, hogy azok valamelyike nem vonatkozik minden devizában nyilvántartott, fogyasztói kölcsönszerződésre).

A két jogegységi határozat egymással, és részint önmagával ellentmondásba került indoka tehát kétségbevonhatatlanul azt okozza, hogy ennek következtében a két jogegységi határozatra alapított perbeli ítéletek indokolásai is elkerülhetetlenül ellentmondásosakká váltak.

A perbeli ítéletek pedig azért nem tehették volna meg, hogy válogassanak az adott ügynek a Hptl. 213. § (1) bekezdésének e) pontjára alapított kereseti kérelmére **kétségtelenül** vonatkozó 6/2013. PJE III. 1. pontjának, III. 2. pontjának második bekezdésének, valamint 1/2016. PJE IV. 2. pontjának megállapításai közül, mert a jogegységi határozatok kötelező jellegére vonatkozó alkotmányi szabály e válogatást megtiltja [Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése].

Az eljáró perbíróság pedig jogszerűen csak azáltal kerülheti el ítéletének ilyen okból fennálló ellentmondásosságát, ha — észelve a vonatkozó, kötelező jogegységi határozatok, fent idézett megállapításainak az előtte levő ügyre szintén **minden kétséget kizáró módon** vonatkozó voltát, — igénybe veszi az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (Abtl.) 37. §-ának (2) bekezdése adta felhatalmazást, és indítványozza az önellentmondó, illetőleg egymásnak ellentmondó, kötelező bírósági iránymutatások Alaptörvénnyel való összhangjának, Alkotmánybíróság által való felülvizsgálatát. Ugyanis az semmiképpen nem lenne a jelen alkotmányjogi panaszeljáráásban megállapítható, hogy a két jogegységi határozat, s annak idézett megállapításai ne vonatkoznának indítványozó által benyújtott keresetre, mert hiszen három bíróság, közte a Kúria ítélete rögzítette, hogy mind a két polgári jogegységi határozat vonatkozik indítványozó keresetére. A rendes bíróságok ilyen polgári jogi jogértelmezésének felülbírálatától pedig az igen tisztelt Alkotmánybíróság következetesen tartózkodik.

Az eljáró perbíró azonban – e felhatalmazás [Abtl. 37. § (2)] mellőzésével – maga nem szelektálhat a vonatkozó és kötelező iránymutatás előtte fekvő ügyre szintén minden kétséget kizáróan vonatkozó megállapításai között olyképpen, hogy egyiket alkalmazza, mert helyesnek, másikat egyszerűen *ignorálja*, mert helytelennek tartja. Az ilyen jogértelmezés és eljárás ugyanis kiüresítené az Abtl. hivatkozott 37. §-a (2) bekezdésének bírói kezdeményezésre vonatkozó rendelkezését. Hiszen, ha alkalmazása nélkül, maga a perbíróság saját mérlegelése körében is félretehetné a vonatkozó és kötelező iránymutatás szintén kétségtelenül vonatkozó

megállapítását, akkor ezzel fölöslegessé tehetné, azaz kiüresíthetné az *Abtl.* 37. §-a (2) bekezdésének egyébként is sarkalatos szabályát, fölborítva ezáltal az alkotmányos rendet, annak is az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdésében szereplő szabályát.

Indítványozó perében eljáró rendes bíróságok azonban éppen ezt tették, hiszen egészen egyszerűen, akaratlagosan, nem vettek tudomást arról, hogy egyrészt a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontjának és 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. b) alpontjának idézett mondatai, másrészt a 6/2013. PJE Indokolás III. 2. pontjának második bekezdésének idézett első két mondata kétségtelenül vonatkoznak indítványozó — a *Hptl.* 213. § (1) bekezdésének e) pontjára alapított — keresetének elbírálására.

Márpedig az olyan bírói döntés, amelyiknek indoka akaratlagosan, vagy akár csak pusztán elnézésből szembehelyezkedik az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdésével, **bizonyosan** nem felel meg „a *kellő alaposággal indokolt bírói határozat*” alkotmányos követelményének (7/2013. (III. 1.) AB határozat [32] pontja).

Az önellentmondó indokot tartalmazó bírói ítélet pedig felidézi az Alaptörvényt sértő, tisztességtelen bírói eljárást, illetőleg annak tilalmát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése], mert ahogyan az Emberi Jogok Európai Bírósága **Hirvisaari kontra Finnország ügyben 49684/99. ügyszám alatt hozott ítéletének 33. pontja** megállapította: a bírói ítélet szemmel láthatóan ellentmondásos indokolása nem teljesíti a tisztességes eljárás követelményeinek egyikét.¹³

Márpedig az igen tisztelt Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatának [30] pontja megállapította:

„[30] Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában elvi jelentőséggel erősítette meg, hogy »[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.« [ABH 2011, 291, 321.; legutóbb megerősítve: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat; ABK 2012, 228, 233.]”.

Ennélfogva a támadott bírói ítéletek indokolása sem elégítheti ki a tisztességes eljárás ezen követelményét. Következően a két polgári jogegységi határozat alkalmazásával a támadott bírói ítéletek indokolása beleütközik a tisztességtelen bírói eljárás tilalmának alapjogi szabályába, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésébe.

¹³ „the Court considers that the prima facie contradictory reasoning by the Pension Board ... failed to fulfil one of the requirements of a fair trial.”

β) Az egyedi döntések alaptörvény-ellenes indokainak kihatása az egyedi bírói döntés érdemére

Az *Abtl.* 29. §-a megköveteli, hogy az Alkotmánybíróság csak akkor fogadhatja be az alkotmányjogi panaszt, ha az állított alaptörvény-ellenesség érdemben befolyásolta a támadott bírói döntést.

Ennek alátámasztásaként indítványozó hivatkozik arra, hogy a megelőző peres eljárásban a perbeli, devizában nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelensége egyik kereseti indokaként állított, a *Hptl.* 213. § (1) bekezdés e) pontja szerint semmisségi ok azért áll fenn, mert a törlesztőrészletek összegét nem tartalmazta a kölcsönszerződés.

Ezt a kereseti kérelmet az eljáró bíróságok elutasították ítéleteikben, tehát erről az ítéletek a per főtárgyában, az egyik kereseti kérelemről rendelkeztek. Ezért minden kétséget kizáróan az elsőfokú bíróság érdemében döntött erről az ítéletében, amikor a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság is ezen kereseti kérelem alaposságáról döntött, amikor a panaszos fellebbezését elutasította. Hiszen a fellebbezésben kérte az ezen a jogcímen előterjesztett kereseti kérelmét elutasító elsőfokú ítélet megváltoztatását, tehát a fellebbezés elutasításával szerepelt az erre a jogcímre alapított kereseti kérelem elutasításának jogorvoslati kérelme.

A felülvizsgálati ítélet is ezen kereseti kérelem alaposságának kérdésében is döntött, amikor elbírálta panaszos felülvizsgálati kérelmét, amelyet egyebek mellett panaszos azért nyújtott be, mert ezen a jogcímen fenntartott kereseti kérelmét az eljáró bíróságok – alaptalannak tartva – elutasították, illetőleg ilyen tárgyú fellebbezését elutasították. Mivel a Kúria ezt a felülvizsgálati kérelmet is tartalmazó felülvizsgálati indítványt elutasítva, hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet, ezért bizonyos, hogy a Kúria is érdemben döntött ezen kereseti kérelem alaposságának kérdésében.

Mindhárom érdembeli bírói döntés érdemi részét a kifejtett indokolásuk szerint a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontja, illetőleg az 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. b) alpontjára alapozta.

A másodfokú ítélet indokolása [105] pontjának fentebb már idézett szövege döntése alapjaként megjelölte az 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. pontját, benne annak fentebb már támadott szövegét. Egyúttal megállapította itt, hogy az elsőfokú ítélet indokolása is ugyanezt az indokot tartalmazta, amely azonosítást a jelen eljárásban már nem lehet vita tárgyává tenni.

A felülvizsgálati ítélet indokolásának szintén már idézett [37] pontja a 6/2013. PJE Indokolás III. 1. pontjának már ugyancsak idézett részét vette elutasító indokának alapjául.

Ennélfogva kétség sem férhet hozzá, hogy a támadott rendes bírósági ítéletek per főtárgyában hozott rendelkezéseinek indokául a szintén támadott 6/2013. PJE Indokolás III. 1. „A kirovó és a lerovó pénznem ...” kezdetű mondata, továbbá 1/2016. PJE Indokolás IV. 2. bekezdése, abban is a b) alpont második mondata [„A törlesztő részletek összege akkor tekinthető kiszámíthatónak, ha az az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában (pl.

a törlesztést megelőző második munkanapon), ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható.”] **idézett megállapításai szolgáltak, maguk az ítéleti indoklások szerint.**

Tehát bár a másodfokú ítélet rendelkező része az elsőfokú ítélet helybenhagyását rendeli, s a felülvizsgálati ítélet a jogerős ítélet hatályában való fenntartásáról rendelkezik, mégis kétségtelen, hogy ezekkel az érdemi rendelkezéseikkel indítványozó felperes kereseti kérelmét elutasító elsőfokú bírósági ítélet erre vonatkozó rendelkező részét hagyják helyben, illetve tartják hatályban, tehát végső soron ezen kereseti kérelem elutasítását erősítették meg.

Következésképpen a támadott jogegységi határozatok kifogásolt megállapításai, és az ezeket követő ítéleti indokok vitathatatlanul érdemben befolyásolták a perbeli ítéletek rendelkező részében a per főtárgyára vonatkozó érdemi részét. Vagyis, ebben a vonatkozásban is teljesült az AbtII. 29. §-ának követelménye, amiért is az indítvány befogadhatóságának és elfogadhatóságának nem látszik semmilyen akadálya.

Kéri indítványozó az igen tisztelt Kúriát, hogy panaszindítványát befogadni és kedvezően elbírálni szíveskedjék.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó nem kezdeményezte a támadott bírósági ítéletek végrehajtásának felfüggesztését, mert ilyen tárgyú végrehajtási eljárás nem indult.

b) Ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi meghatalmazás eredeti példánya, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Indítványozó mellékeli (első beadványa benyújtásakor mellékelte) eljáró jogi képviselőjének a jelen alkotmányjogi panasz eljárásra adott meghatalmazásának eredeti okiratát, amelyik a 2017. évi LXXVIII. tv. 34. §-ának (2) bekezdése szerint teljes bizonyító erejű okirat.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Indítványozó nem járul hozzá, hogy nevét, személyes adatait az igen tisztelt Alkotmánybíróság közzé tegye.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

Indítványozó csatolja (első benyújtáskor csatolta) a támadott egyedi bírói ítéletek példányaait, valamint keresetlevelét annak igazolására, hogy az e határozatokkal elbírált ügynek kezdetektől a végéig ő volt a felperese.

Dr. Pesta János és Társa Ügyvédi Iroda

[REDACTED]

Eredeti beadvány kelt [REDACTED] 2023. április 23. napján,
kiegészített beadvány kelt [REDACTED] 2023. július 3. napján.

Tisztelettel:

[REDACTED]

indítványozó,
képv. Dr. Pesta János és Társa
Ügyvédi Iroda

[REDACTED]